

EESTI MESINIKE LIIDU ARENGUKAVA

AASTATEKS 2013 – 2020

Tööversioon 17.03.2013

Käesolev dokument ei ole kinnitatud arengukava, vaid EML liikmetele aruteluks välja pakutud esialgne versioon.

**Arengukava toimkond
EML juhatus**

**TALLINN
2012**

EESTI MESINIKE LIIDU ARENGUKAVA AASTANI 2020 JA VAHEHINNANGUGA AASTAL 2015

SISSEJUHATUS.

Mesindus on ajast aega olnud Eesti maaelu ja põllumajanduse lahutamatu osa. Mesilastarud on ikka Eesti talude ja külapildi juurde kuulunud. Mesindus kuulub ka tänapäeval Eesti maaelu traditsioonide ja vajaduste juurde. Mesinikele või mesindushuvilistele annab see tööd ja tulu või on looduslähedaseks kosutavaks harrastuseks. Mesi ja teised mesindussaadused on kosutavateks ja tervistavateks loodussaadusteks meie toidulaual. Aia- või põllupidajale toovad mesilased kaudset tulu oma tolmeldamistööga – suureneb paljude kultuurtaimede saak ja paraneb saagi kvaliteet. Mesilaste tolmeldamistegevus aitab säilitada ja parandada looduslike taimekoosluste tasakaalu ning tagada keskkonnatingimuste püsivuse.

Missioon: Eesti Mesinike Liit on mesinikke ja mesinike ühendusi ning mesindusega seotud tegevusaladel tegevaid ühendusi liitev mittetulundusühing, mille peamiseks eesmärgiks on Eesti mesinduskultuuri ja –tehnoloogia arendamine, mesindussektorile võimalikult soodsate toimimis- ja arenguvõimaluste loomine, jätkusuutliku ja tasuva tootmismesinduse edendamine ning mesilaste abil kultuur- ja loodustaimede tolmeldamisvajaduse rahuldamine, samas nende eesmärkide kaudu Eesti ühiskonna huvide teenimine.

Visioon 2015: Eesti Mesinike Liit on kujunenud Eesti mesindussektori juhtivaks organisatsiooniks, teenides nii oma suureneva liikmeskonna huve kui teostades sihipäraselt Eesti mesinduse arendustööd. Eesti Mesinike Liidu juhatuse poolt on välja arendatud mesindusala koolitus- ja nõuandekeskus ning selle baasil toimiv mesinduskursuste ja täiendõppe süsteem. Eesti Mesinike Liit teeb mesinduse arendamiseks koostööd kõigi huvipooltega, eelkõige mesinikega ja mesinike maakondlike, piirkondlike ning erialaste ühendustega, samuti mesindusala mõjutavate riiklike ametkondade ja struktuuriüksustega ning mõjustruupidega.

Visioon 2020: Eesti Mesinike Liit on väljakujunenud struktuuri ja tegevusalade baasil Eesti mesindust igakülgseks arendav ning oma liikmesühenduste, mesinike ja kogu mesindussektori huve kaitsev ning esindav mesindusala katusorganisatsioon. Eesti Mesinike Liidu koolitus- ja nõuandekeskusega koostöös on välja arendatud ja toimib piirkondlike usaldusmesinike võrgustik ja mesilashaiguste spetsialistide tugigrupp. Eesti Mesinike Liit teeb Eesti mesinduse elujõulisuse ja konkurentsivõime arendamisel koostööd kõigi organisatsioonide ja ühendustega ning esindab Eesti mesindust rahvusvahelistes organisatsioonides ja koostööorganites.

1. EESTI MESINIKE LIIDU ARENGUKAVA STRATEEGILISED EESMÄRGID

- 1.1. Eesti Mesinike Liidu efektiivselt toimiva organisatsioonilise struktuuri ja tegevusalade väljaarendamine mesindusala piirkondlike ja erialaste ühenduste katusorganisatsioonina, rakendades Euroopa Liidu kõrgtasemel mesindusega riikide vastavaid kogemusi

- 1.2. EML tegevusega Eesti mesinduse kui maaelu orgaaniliselt lahutamatu osa edasiarendamine kooskõlas Eesti maaelu üldise arengukava MAK 2014-2020 peamiste eesmärkidega ja nende tegevuste raames ning koostöös teiste maapiirkondade arengut mõjutavate tegevuskavadega.
- 1.3. EML üheks põhieesmärgiks on mesinduse kui maalähedase ja keskkonnasõbraliku tegevus- ja tootmisala arendamine võrdväärseks teiste traditsiooniliste peamiste põllumajandusharude kõrval parandamiseks mesinduse kui ettevõtluse kaudu mesinikele tasuva tootmistevõime ja majandusliku arengu võimalusi maapiirkondades ning aitamiseks selle arendustegevusega ühiskonna jaoks leevendada maapiirkondades tööhõive ja sotsiaalseid probleeme.
- 1.4. EML arendus- ja teavitustegevuse kaudu mesinduse kui tolmeldamise mõjul kultuurtaimede saagikust ja looduslike taimekoosluste tasakaalu säilitamist oluliselt parandava tegevusharu arendamisega kaasnevalt suurendada mesinduse kaudset tulu aia- ja põllukultuuride saakide suurenemise ja keskkonna seisundi stabiliseerimise ja parandamise tulemusena.
- 1.5. EML koostöös Veterinaar- ja Toiduametiga arendada välja mesilashaiguste tõrje ja profülaktika vajalikku taset tagav veterinaarsete meetmete süsteem ja mesilashaiguste tõrje spetsialistide võrgustik ning algatada vastavaid teadusuuringuid Euroopa Liidu eesrindlike mesindusmaade eeskujul vähendamaks mesilasperede haigestumist, hukkamist ja talvekadusid
- 1.6. EML koostöös Põllumajandusministeeriumi ja vastavate ametkondadega korrastada ja vajadusel koostada või täiendada mesindust puudutavad ja selle arengut ning toimimist mõjutavad seadusandlikud aktid ja normdokumendid, harmoniseerides need Euroopa Liidu vastava seadusandlusega ja rakendades efektiivselt toimima.
- 1.7. EML juures välja arendada teabe-, nõuande- ja koolituskeskus ning mesindusalane teabelevi, nõustamise ja täiendõppe ning mesinduskursuste süsteem, propageerides mesindust eriti noorte hulgas ja kaasates mesindussektorisse piisavalt uusi mesinikke, et tagada hea erialase ettevalmistusega mesinike juurdekasv mesindussektori jätkusuutlikkuse kindlustamiseks.
- 1.8. Meetootmise tasuvuse parandamiseks edasi arendada EML initsiatiivil Eesti tootmismesinduse tehnilist ja tehnoloogilist taset vastavalt Euroopa Liidu tippkogemusele ning meetootmise toiduohutuse, hügieeni ja veterinaarsete nõuete kohaselt tagamiseks kaubamee kõrget kvaliteeti ja konkurentsivõimet nii sise- kui välisturul, kavandades selleks arendustööks vajaduse korral mesindusala rakendusuuringuid
- 1.9. EML turuarenduslike tegevustega propageerida kodumaise mee ja teiste mesindussaaduste kui tervistavate ja kosutavate omadustega loodustoodete senisest tunduvalt suuremat tarbimist Eestis, mille eelduseks piisavas koguses kõrge kvaliteediga kodumaiste mesindussaaduste pakkumine siseturu vajadusteks.
- 1.10. EML arendab edasi rahvusvahelist koostööd Põhjamaade ja Baltimaade Mesindusnõukogu ja COPA/COCEGA ja komisjoni mesindusrühma kaudu, samuti Apimondia liikmena ja teiste mesindusala organisatsioonide raames, osaledes Euroopa või maailma olulistel mesindusala kongressidel või konverentsidel ning koostöökogudes.

2. EML TEGEVUSSUUNAD AASTATEKS 2013 – 2015 JA JÄTKUVALT KUNI 2020

Eesti mesinduse strateegilised võtmeteemad ja EML tegevusi nende lahendamisel

Teema 1. Eesti riigi poolt tunnustatud ja toetatava Eesti mesinduse arendamise pikaajalise strateegia ja tegevuskava koostamine.

1.1. Koostada Eesti mesinduse arendamise pikaajaline kava, planeerides rahalised vahendid ja struktuuri selle kava realiseerimiseks ning taotledes selle rakendamist Eesti riikliku arengukavana.

1.2. Eesti Mesinike Liit algatab ja toetab mesinduse arendustegevusi ning selleks vajalike struktuuride moodustumist ja efektiivset rakendumist, planeerides ja taotledes selleks vajalikke riiklikke rahalisi vahendeid.

1.3. Eesti Mesinike Liit koostöös piirkondlike ja erialaste mesinike ühendustega aitab luua ja arendada välja kogu Eestit katva mesilashaiguste spetsialistide ja usaldusmesinike võrgustiku.

1.4. Eesti Mesinike Liidu koostöös Eesti Maaülikooliga aitab kaasa mesinduslase uurimistegevuse (sh. rakendusuuringute) pikaajaline kava väljatöötamisele ja teostamisele, lähtudes Eesti mesinduse riiklikust arengukavast.

Teema 2. Eesti mesindussektori tegevust ja arengut reguleerivad riiklikud seadusandlikud aktid, ametkondlikud regulatsioonid ja juhendmaterjalid

2.1. Viimistleda, kooskõlastada vastavate ametkondadega ning rakendada “Head meekäitlemise tavad” kui juhendmaterjal Eesti mesinikele-meetootjatele.

2.2. Viimistleda “Mesilaste pidamise head tavad” ja levitada mesinike hulgas ja omavalitsustele kui juhendmaterjali mesilaste pidamiseks eelkõige tiheasustusaladel, et hoida häid naabrussuhteid ja vältida või minimeerida mesilastest lahtuvaid ohte mesila lähiala inimestele või loomadele.

2.3. Teha ettepanekuid riiklikele ametkondadele mesindusega seonduvate seadusandlike aktide ja regulatsioonide muudatuste või täienduste algatamiseks, sealhulgas mesindusega seonduva taimekaitse ja toiduohutusega seotud teemadel.

2.4. Mesilashaiguste efektiivse seire, kontrolli ja tõrje süsteemi väljaarendamiseks teha ettepanekuid spetsiaalse väljaõppe saanud mesinike kaasamisel põhineva mesilashaiguste spetsialistide võrgustiku väljaarendamiseks ja rakendamiseks koostöös vastava riikliku struktuuriga.

2.5. Teha ettepanekuid PRIA juures toimiva mesilate registri paremaks ja eesmärgikohasemaks rakendamiseks, propageerides samas mesinike hulgas registriga liitumise vajalikkust.

Teema 3. Mesinduse kui meetoodangut ja mesilaste tolmeldamistöö kaudu suurt kaudset kasu andva sektori tegevuse laialdane tutvustamine ja propageerimine Eesti ühiskonna ja riigi tasemel.

3.1. Mesinduse kui looduslähedase keskkonnasõbraliku tootmis- ja tegevusala laialdane tutvustamine ja propageerimine massiteabevahendite ja rahvaürituste kaudu, rakendades sealjuures koostöö ja projektipõhiste toetuste võimalusi.

3.2. Tutvustades ja propageerides mesindust eriti noorte hulgas ja kaasates nad mesindusega seotud tegevustesse näiteks koolimesilate või mõne teist laadi projektitegevuse kaudu.

3.3. Mesinduse propageerimise ja vastavate arendustegevuste kaudu suurendada mesinike ja mesindushuviliste arvu Eestis ning ühtlasi laiendada EML liikmeskonda.

3.4. Mesinduse kandepinna laiendamise ja mesinike arvu suurendamise tulemusena suurendada Eestis mesilasperede arvu ja meetootmise mahtu, et rahuldada elanikkonna kasvavat meetarbimist piisavas koguses kvaliteetse kodumaise mee ja teiste mesindussaaduste pakkumisega.

3.5. Mesilaste kui aia- ja põllukultuuride ning looduslike taimekoosluste efektiivseimate tolmeldajate tegevuse olulise tähtsuse laialdane tutvustamine, sellekohase teabe koostamine ja

levitamine, sealhulgas koolides ja loodushuviliste hulgas, samuti maa- ja metsamajandusega tegelevatele tootjagruppidele.

3.6. Mesinike ja putuktolmlevate aia- või põllukultuuride kasvatajate ühistes huvides algatada ja propageerida mesilaste sihipärasest kasutamist mesinike poolt aia- ja põllupidajatele pakutava tolmeldamisteenuse vormis.

Teema 4. Eesti meetootmise potentsiaali suurendamine, tasuvuse parandamine ja konkurentsivõime tugevdamine.

4.1. Propageerida jätkuvalt mesinike hulgas, eriti tootmismesilates korpustarude kasutamisel põhinevat senisest kõrgema tööviljakusega ja madalamate tootmiskuludega mesinduse tehnoloogiat, mis on kohandatud Eesti oludele.

4.2. Mee kogumisel tarudest, vurritamisel ja esmasel töötlemisel võtta laialdasemalt kasutusele Euroopa Liidu tipptasemel mesindusmaade (Soome, Taani, Saksamaa jt.) kogemused ja tehnilised ning tehnoloogilised lahendused, töötades välja nende Eesti tingimustesse sobivad variandid.

4.3. Mee väärindava töötlemise, tootearenduse ja pakendamise alal töötada välja Eesti oludesse sobivad tehnoloogilised lahendused Euroopa kõrgmesinduse kogemuste alusel ning tutvustada ja propageerida neid mesinike hulgas.

4.4. Nõustades mesilates tehnoloogilise protsessi ja mesilasperede hooldustegevuste ajakulu optimeerimist vähendada mesila tootmiskulusid ja suurendada mesinduse kui tootmistegevuse tasuvust ning konkurentsivõimet nii siseturul kui Euroopa Liidu meeturul.

4.5. Tutvustada mesinikele-tootjatele juhendmaterjale ja nõudeid ning norme meekäitlemise seadmetele ja ruumidele toiduohutuse, sanitaar-hügieeni ja veterinaarsete nõuete alusel.

Teema 5. Eesti meeturu arendamine, mee ja teiste mesindussaaduste laialdase kasutamise propageerimine kõigi elanikegruppide hulgas.

5.1. Mee ja teiste mesindussaaduste kui tervislike ja tervistavate omadustega loodustoodete kasutamise propageerimine ja kasutamisevõimaluste laialdamine tutvustamine erinevate teabelevi kanalite ja EML initsiatiivil algatatavate tegevuste ning projektide vahendusel.

5.2. Kodumaise mee ja teiste mesindussaaduste turustamisalaste arendustegevuste ja –projektide algatamine EML ja teiste mesindusorganisatsioonide koostöös.

5.3. Meeturu ja –tarbimise perioodiliste uuringute algatamine ja läbiviimine, uuringutulemuste järelduste ja soovitude laialdane tutvustamine mesinikele.

5.4. Mesinikele mee ja teiste mesindussaaduste turustamisalase võimekuse ja oskuste arendamiseks tootearenduslike ja turustamisalaste koolituste ning nõustamise korraldamine.

Teema 6. Mesindusala nõuande, teabelevi ja täiendkoolituse ning mesinduskursuste toimiva süsteemi ja toimikonna loomine ning rakendamine

6.1. EML nõuande- ja koolituskeskuse väljaarendamine ning vastava aktiivi koondamine

6.2. Piirkondlike usaldusmesinike ja esmatasandi nõustajate võrgustiku algatamine ja loomine

6.3. Mesindusala alg- ja täiendõppekursuste moodulipõhiste õppekavade koostamine

6.4. Piirkondlike mesinduskursuste korraldamine alustades algõppe tasemest ja järgnevatel perioodidel jätkates temaatiliste täiendõppe kursustega, sealhulgas muukeelsele sihtrühmale.

6.5. Koolinoortele ja loodushuvilistele suunatud mesindust tutvustavad ja propageerivad tegevused

6.6. Teabelevi võimaluste laialdasem kasutamine, sealhulgas EML veebilehe ühe arendussuunana ja e-teabelevi ja e-õppe vormides

6.7. Koostada või tõlkida ja trükkida ning levitada teabematerjale ja trükiseid mesinduse alal nii mesinikele kui loodushuvilistele ja maalähedase elulaadi huvilistele elanikkonna gruppidele.

6.7. EML liikmetele ja teistele mesinikele õppereiside ja temaatiliste ekskursioonide korraldamine.

Teema 7. Eesti mesinduse rahvusvaheliste kontaktide ja koostöö edasiarendamine.

7.1. Jätkata ja tugevdada EML koostööd ja kontakte naabermaade mesinike organisatsioonidega Põhja- ja Baltimaade Mesindusnõukogu raames, samuti Euroopa Liidu ja Apimondia koostöö tasemel.

7.2. Luua ja arendada edasi kontakte mesinduse alal Venemaa ja teiste Ida-Euroopa maade mesinike organisatsioonidega ja piirkondlike mesinike ühendustega, samuti otsekontakte mesinike vahel.

7.3. Osaleda ja algatada rahvusvahelise koostöö projekte mesindusega seotud arendustegevuste või probleemidega seoses, sealhulgas varroatoosi ja teiste mesilashaiguste ühisuuringute raames.

7.4. Osaleda mesinduse alal Eesti mesindusele ja EML-le oluliste rahvusvaheliste koostöökogude ja organisatsioonide või algatusrühmade tegevuses.